

OBSAH

Předmluva | 7

Předmluva k českému vydání | 10

Část první

NÁRODY A NACIONALISMUS JAKO BADATELSKÝ PROBLÉM | 13

| 5

Kapitola první. **Spory o výklad a definici** | 16

1.1 Názory na národ v 19. století | 17

1.2 Pojetí národa ve druhé polovině 20. století | 21

1.3 Nacionalismus: pohroma či nedopatření? | 30

1.4 Pokusy o historický výklad národa | 40

Kapitola druhá. **Typologická charakteristika** | 48

2.1 Základní typy formování evropského národa | 48

2.2 Periodizace cesty k modernímu národu | 52

2.3 Multietnické říše jako politický rámec národních hnutí | 55

Část druhá

ZDROJE A SLOŽKY NÁRODOTVORNÝCH PROCESŮ | 61

Kapitola první. **Odkaz minulosti** | 64

1.1 Minulost přímo oslovující člověka | 64

1.2 „Národní“ minulost jako součást předmoderní historické tradice | 73

Kapitola druhá. **Etnické kořeny** | 80

2.1 Etnická mnohotvárnost předmoderní Evropy | 80

2.2 Jazyková homogenizace v raně novověkém státě | 82

2.3 Jazyky a etnické skupiny v období formování národa | 88

Kapitola třetí. **Modernizace** | 95

3.1 Modernizace státu | 96

3.2 Politická a sociální rovnoprávnost | 100

3.3 Ekonomický rozvoj a sociální komunikace | 109

3.4 Škola a národní výchova | 119

3.5 Typologie národních hnutí podle jejich vztahu k procesu modernizace | 123

Kapitola první. **Aktéři dramatu: kdo mluvil jménem národa?** | 135

- 1.1 Státní národ | 136
- 1.2 Národní hnutí | 138
- 1.3 Sociální původ národní inteligence | 141

Kapitola druhá. **Národně relevantní zájmové rozpory** | 145

- 6 | 2.1 Zápas o místo na slunci: boj o politickou moc | 145
- 2.2 Rozpor mezi státy a národy | 153
- 2.3 Nerovnoměrnost vývoje | 157
- 2.4 Rozpory vyplývající z modernizace | 161

Kapitola třetí. **Národní mýtus a hledání společného osudu** | 168

- 3.1 Dějiny jako argument | 172
- 3.2 Konstrukce národních dějin | 178
- 3.3 Národní minulost v mýtech a tradicích | 189

Kapitola čtvrtá. **Zápas o národní jazyk a kulturu** | 200

- 4.1 Kultura jako nástroj národní mobilizace | 203
- 4.2 Jazykové požadavky národních hnutí | 208
- 4.3 Rozmar vzdělavců nebo sociální potřeba? | 221
- 4.4 Jazyk předmětem politického zápasu | 227

Kapitola pátá. **Národ jako kulturní konstrukce?** | 232

- 5.1 Úloha emocí | 233
- 5.2 Živočišné pudy a instinkty | 236
- 5.3 Symboly | 238
- 5.4 Stereotypy | 240
- 5.5 Národní pomníky a ikonografické symboly | 242
- 5.6 Národní slavnosti | 248
- 5.7 Národní prostor a jeho hranice | 258

Závěry a hypotézy | 266

Použitá literatura | 275

Literatura k dějinám jednotlivých národů | 297

Věcný rejstřík | 301

Rejstřík zeměpisných jmen | 310